

Dr. Caner TAŐATAN

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

SÖZLEŞMENİN KURULMASI

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	V
TEŞEKKÜR.....	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR	XVII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM İRRADE AÇIKLAMASI

I. SÖZLEŞME VE İRADE AÇIKLAMASI KAVRAMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	5
II. İRADE AÇIKLAMASI KAVRAMI.....	9
A. Tanım	9
B. İrade Açıklamasının Unsurları ve Bu Unsurların Eksikliği	11
1. İrade Açıklamasının Unsurlara Ayrılması.....	11
a. Subjektif Unsur: İrade	11
b. Objektif Unsur: Açıklama	14
2. İrade Açıklamasında Unsur Eksikliğinin İrade Açıklamasının Yorumu ile Bağlantısı	17
a. İrade Açıklamasının Yorumlanmasına İlişkin Genel İlkeler.....	17

b. Güven İlkesi Karşısında İrade Açıklaması	
UNSURLARININ EKSİKLİĞİ.....	21
(1) Subjektif Unsur Eksikliği Durumunda	21
(2) Objektif Unsur Eksikliği Durumunda	23
III. İRADE AÇIKLAMASININ HUKUKİ FİİLLER ARASINDAKİ YERİ	25
A. Hukuki Olay ve Hukuka Uygun Fiil İlişkisi	25
B. Hukuka Uygun Fiil Olarak İrade Açıklamasının Görünümleri	27
1. Hukuki İşlem.....	27
2. Hukuki İşlem Benzeri Fiil	32
3. Maddi Fiil.....	34
C. İrade Açıklaması Dışındaki Hukuka Uygun Fiiller	35
1. Bilgi Açıklaması.....	35
2. Duygu Açıklaması.....	36
IV. İRADE AÇIKLAMASININ NİTELENDİRİLMESİ	38
A. İrade Açıklamasının Yöneltilmesi Gereğine Göre	38
1. Yöneltilmesi Gerekli Olmayan İrade Açıklaması	38
2. Yöneltilmesi Gerekli İrade Açıklaması	39
B. İrade Açıklamasının Anlaşılabilirliğine Göre	41
1. Açık İrade Açıklaması	41
2. Örtülü İrade Açıklaması.....	43
a. Mutat Yöntemler Aracılığıyla Örtülü İrade Açıklaması .	44
b. Davranış Aracılığıyla Örtülü İrade Açıklaması	45
C. İrade Açıklamasının Öğrenilme Anına Göre	47
1. Doğrudan İrade Açıklaması.....	47
2. Dolaylı İrade Açıklaması	48
D. İrade Açıklamasının Şekline Göre Yapılan Bir Ayrım: Sözlü ve Yazılı İrade Açıklamaları	49
V. SÖZLEŞMENİN KURULMASINDA İRADE AÇIKLAMASINA İLİŞKİN ARA DEĞERLENDİRME	52

İKİNCİ BÖLÜM
İRİDE AÇIKLAMALARININ
KARŞILIKLI OLMASI

I. KARŞILIKLI OLMA KAVRAMI.....	59
II. KLASİK SÖZLEŞME KURMA YÖNTEMİNDE İRİDE AÇIKLAMALARININ KARŞILIKLI OLMASI.....	65
A. İrade Açıklamalarının Zamansal Önceliğe Göre Ayrılması.....	65
1. Öneri.....	65
a. Kavram.....	65
b. Temel Özellik: Önerinin Bağlayıcılığı.....	66
c. Önerinin Hukuki Niteliği.....	70
d. Önerinin İçeriği.....	71
e. Önerinin Şekil ve Anlaşılabilirlik Bakımından Nitelendirilmesi.....	73
(1) Şekil Bakımından Hakim İlke: Şekil Özgürlüğü.....	73
(2) Açık veya Örtülü Öneri.....	74
f. Öneri Niteliğinde Olmayan Açıklamalar: Öneriye Davet.....	76
(1) Bağlayıcı Olmayan Öneri.....	78
(2) İsmarlanmayan Şeyin Gönderilmesi.....	81
2. Kabul.....	85
a. Kavram.....	85
b. Kabulün Hukuki Niteliği.....	88
c. Kabulün İçeriği ve Öneriyi Aşan Karşı İrade Açıklaması.....	90
d. Kabulün Şekil ve Anlaşılabilirlik Bakımından Nitelendirilmesi.....	91
(1) Kabulün Şekli.....	91
(2) Açık veya Örtülü Kabul: Özellikle Fiili Kabul ve Susma.....	92
i. Fiili Kabul.....	93
ii. Susma.....	95
B. Öneri ve Kabul Açıklamalarını Gerçekleştiren Kişiler.....	99

1. Öneren	99
2. Muhatap.....	104
a. Fiyatını Göstererek Mal Sergilenmesi.....	106
(1) Malın Sergilenmesi	107
(2) Fiyatın Gösterilmesi	110
(3) Herkese Açık Öneri Sayılma.....	111
b. Tarife, Fiyat Listesi veya Benzerlerinin Gönderilmesi ...	116
(1) Tarife, Fiyat Listesi veya Benzerleri Kavramı	117
(2) Gönderme.....	118
(3) Herkese Açık Öneri Sayılma.....	120
c. İlan Yoluyla Ödül Sözü Verme.....	122
C. Önerinin Bağlayıcılık Süresi.....	128
1. Süreli Öneri.....	129
a. Kavram.....	129
b. Bağlayıcılık Süresinin Belirlenmesi	132
(1) Bağlayıcılığın Başlangıcı.....	132
(2) Bağlayıcılığın Sona Ermesi.....	132
i. Önerinin Geri Alınması.....	132
ii. Sürenin Sona Ermesi.....	133
iii. Önerinin Reddi.....	136
iv. Artırma Yoluyla Satışta Daha Yüksek Öneride Bulunulması	137
2. Süresiz Öneri	138
a. Kavram.....	138
b. Süresiz Önerinin Bağlayıcılığı.....	139
(1) Önerinin Hazır Olanlar Arasında Gerçekleşmesi ...	139
i. Kavram.....	139
ii. Bağlayıcılığın Başlangıcı ve Sona Ermesi	142
(2) Önerinin Hazır Olmayanlar Arasında Gerçekleşmesi.....	145
i. Kavram.....	145
ii. Bağlayıcılığın Başlangıcı ve Sona Ermesi	146
iii. Önerinin Muhataba Geç Ulaşması	149

iv. Zamanında Gönderilen Kabulün Önerene Geç Ulaşması	151
(3) Dış Üstlenme Önerisinin Bağlayıcılığı	155
D. Önerinin veya Kabulün Geri Alınması	157
1. Kavram.....	157
2. Önerinin veya Kabulün Geri Alınabilmesi İçin Gerekli Koşullar.....	161
a. Önerinin veya Kabulün Hüküm Doğurmaya Başlamamış Olması.....	161
b. Geri Alma Açıklamasının Karşı Tarafa Ulaşmış Olması	163
(1) Geri Alma Açıklamasının Daha Önce yahut Aynı Anda Ulaşması	163
(2) Geri Alma Açıklamasının Daha Önce Öğrenilmesi	164
3. Önerinin ve Kabulün Geri Alınmasının Sonuçları.....	167
III. GENEL İŞLEM KOŞULUNUN SÖZLEŞME KAPSAMINA GİRMESİ BAKIMINDAN İRADE AÇIKLAMALARININ KARŞILIKLI OLMASI ..	168

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İRADE AÇIKLAMALARININ BİRBİRİNE UYGUN OLMASI

I. SÖZLEŞMENİN KURULMASI VEYA KURULMUŞ SAYILMASI BAKIMINDAN İRADE AÇIKLAMALARININ BİRBİRİNE UYGUN OLMASI.....	173
II. UYGUNLUK	177
A. Kavram.....	177
1. Gerçek Uygunluk	178
2. Normatif Uygunluk	180
B. Uygunluğun Kapsamı	183
1. Sözleşmenin İçeriği: Esaslı ve İkinci Derece Noktalar.....	189
a. Esaslı Nokta	189
(1) Objektif Esaslı Nokta.....	190
(2) Subjektif Esaslı Nokta.....	197

b. İkinci Derece Nokta.....	200
(1) Objektif İkinci Derece Nokta	201
(2) Subjektif İkinci Derece Nokta	202
2. Sözleşmenin Kurulmuş Sayılması Karinesi.....	204
3. Sözleşmenin Kurulması İçin Üzerinde Uygunluk Sağlanması Zorunlu Olan Unsurlar.....	210
a. Hukuki Sorun ve Görüşler	210
b. Değerlendirme	219
III. UYUŞMAZLIK.....	224
A. Kavram.....	224
B. Uyuşmazlık Türleri.....	224
1. Gerçek Uyuşmazlık - Gerçek Olmayan Uyuşmazlık	225
2. Açık Uyuşmazlık - Gizli Uyuşmazlık	226
a. Açık Uyuşmazlık	226
b. Gizli Uyuşmazlık.....	228
(1) Tek Taraflı Gizli Uyuşmazlık - Çift Taraflı Gizli Uyuşmazlık.....	229
(2) Açıklama Uyuşmazlığı.....	230
(3) Görünüşte Uygunluk.....	231
3. Tam Uyuşmazlık - Kısmi Uyuşmazlık.....	232
a. Esaslı Kısmi Uyuşmazlık.....	233
(1) Objektif Esaslı Nokta Üzerinde	233
(2) Subjektif Esaslı Nokta Üzerinde	234
b. Esaslı Olmayan Kısmi Uyuşmazlık.....	234

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İRADE AÇIKLAMALARININ
SÖZLEŞMEYİ KURMASI

I. SÖZLEŞME HÜKÜMLERİNİN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ.....	237
II. SÖZLEŞMENİN KURULDUĞU VE HÜKÜM DOĞURMAYA BAŞLADIĞI ANIN BELİRLENMESİ	241
A. Kabulün Hazır Olana Karşı Yöneltilmiş Olması	242

1. Sözleşmenin Kurulduğu An.....	242
2. Sözleşmenin Hüküm Doğurmaya Başladığı An	243
B. Kabulün Hazır Olmayana Karşı Yöneltilmiş Olması	246
1. İrade Açıklamasının Hüküm Doğurmaya Başlamasına İlişkin Teoriler	247
a. Açıklama Teorisi.....	248
b. Gönderme Teorisi.....	249
c. Ulaşma Teorisi	250
d. Öğrenme Teorisi.....	250
2. Sözleşmenin Kurulması ve Hüküm Doğurması Bakımından Türk ve İsviçre Hukuklarında Benimsenen Teoriler.....	251
a. Sözleşmenin Kurulduğu An.....	252
b. Sözleşmenin Hüküm Doğurmaya Başladığı An	254
C. Kabulün Yöneltilmemiş Olması	255
III. SÖZLEŞMENİN KURULDUĞU VE HÜKÜM DOĞURMAYA BAŞLADIĞI AN AYRIMININ UYGULAMA ALANI.....	257
A. Başlangıçtaki ve Sonraki İmkansızlık Ayrımının Belirlenmesi	258
B. Borcun Doğumu ve Muaccel Olması.....	262
C. Faizin Başlangıcı.....	264
D. Zamanaşımının Başlangıcı	266
E. Birden Fazla Tasarruf İşlemi Arasındaki Sıranın Belirlenmesi.	268
F. Sözleşmenin Kurulduğu Yerin Belirlenmesi.....	271
G. Satıcının Zapttan Sorumluluğunun Başlangıcı	273
H. Gerçek Kişi Kefilin Sorumlu Olduğu Azami Sürenin Başlangıcı	274
IV. SÖZLEŞMENİN KURULDUĞU VE HÜKÜM DOĞURMAYA BAŞLADIĞI ANIN AYRILMASINA YÖNELİK ARA DEĞERLENDİRME.....	275
SONUÇ	279
KAYNAKÇA.....	289